

مقاله پژوهشی

تحلیل ارتباط هزینه‌های سیاسی در شرکت‌های صنعتی و معدنی بورس اوراق بهادار تهران با کیفیت اطلاعات با تأکید بر نقش سازوکارهای نظارتی: رویکرد معادلات ساختاری

دریافت: ۱۴۰۰/۴/۱

پذیرش: ۱۴۰۱/۱/۲۲

سید حسام وقفی (نویسنده مسئول)

افسانه ظفری چوکامی^۲نازنین بشیری منش^۳

چکیده

اوراق بهادار تهران می‌باشد. بدین منظور از اطلاعات مالی ۱۲۷ شرکت طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۸ و رویکرد معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج حاکی از تاثیر هزینه سیاسی بر کیفیت اطلاعات می‌باشد و همچنین می‌توان بیان کرد معیارهای نظام راهبری به‌عنوان متغیرهای نظارتی و مداخله‌گر بر رابطه هزینه سیاسی و کیفیت اطلاعات تأثیر معناداری دارد.

کیفیت و صحت اطلاعات شرکت‌های بورسی فاکتور مهمی است که بسیاری از سازوکارهای نظارتی در بورس اوراق بهادار تهران برای مفهوم فوق در نظر گرفته شده است. شرکت‌هایی که دارای روابط سیاسی هستند، معمولاً پنهان‌کاری بیشتری در تشریح اطلاعات مالی خود انجام می‌دهند. هدف این پژوهش بررسی رابطه هزینه‌های سیاسی بر کیفیت اطلاعات با تأکید بر نقش معیارهای نظارتی شرکت‌های بخش صنعت و معدن پذیرفته‌شده در بورس

طبقه‌بندی JEL: M41، M42، G30

هزینه‌های سیاسی / معیارهای نظارتی / کیفیت اطلاعات / شرکت‌های بخش صنعت و معدن بورس اوراق بهادار تهران

۱. مقدمه: طرح مسأله

از جمله عوامل اساسی در ایجاد تغییرات بنیادی در محیط اقتصادی ایران، می‌توان عمومی شدن مالکیت بنگاه‌های اقتصادی، تأمین مالی از طریق مشارکت عمومی و خصوصی‌سازی بخش‌های دولتی و بنگاه‌های اقتصادی را نام برد. در چنین شرایطی شفافیت و کیفیت مطلوب اطلاعات مالی که پایه و اساس تصمیم‌گیری‌های بهینه اقتصادی سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و به طور اعم استفاده‌کنندگان اطلاعات است، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. حال از یک سو بر اساس تئوری نمایندگی، مدیران نمایندگان سهامداران شرکت بوده و بایستی در جهت منافع آن‌ها عمل نمایند؛ اما گاهی اوقات مدیران در وضعیت‌هایی قرار می‌گیرند که تصمیم‌هایشان به نفع سهامداران شرکت نبوده و باعث دستکاری اطلاعات و مخدوش شدن گزارش‌های مالی می‌شوند (طهماسبی ۱۳۹۸). یکی از راه‌کارهای مناسب برای جلوگیری از رفتارهای فرصت طلبانه مدیران، ساز و کارهای نظارتی راهبری شرکتی می‌باشد. هدف نظام راهبری شرکت‌ها آن است که ضمن کاهش دادن مشکلات نمایندگی و همسو کردن منافع کارگزار با منافع کارگزار، منافع تمام گروه‌های ذی نفع در شرکت‌ها و واحدها را نیز تأمین کند (معین‌الدین و همکاران، ۱۳۹۲). همچنین ساختار راهبری شرکتی قوی منجر به نظارت بر مدیریت، محدود شدن رفتارهای فرصت طلبانه و ارائه اطلاعات با کیفیت بهتر می‌شود (خدادادی و همکاران، ۱۳۹۵). بر این اساس، در این پژوهش مسأله اصلی بررسی تاثیر هزینه‌های سیاسی بر کیفیت اطلاعات با تأکید بر نقش معیارهای نظارتی شرکت‌های بخش صنعت و معدن پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است.

۲. مبانی نظری

هدف اصلی گزارشگری مالی، بیان آثار اقتصادی رویدادها و عملیات مالی بر وضعیت و عملکرد واحد تجاری برای

کمک به اشخاص برون‌سازمانی برای اتخاذ تصمیم‌های مالی در ارتباط با واحد تجاری است (ولک و همکاران، ۲۰۰۴). محیطی که شرکت‌ها امروزه در آن فعالیت می‌کنند، محیطی در حال رشد و بسیار رقابتی است و شرکت‌ها برای ادامه حیات، مجبور به رقابت با عوامل متعدد در سطح ملی و بین‌المللی و بسط فعالیت‌های خود از طریق سرمایه‌گذاری جدید هستند و برای ادامه حیات و سرمایه‌گذاری احتیاج به منابع مالی دارند (ستایش و کارگرفردجهرمی، ۱۳۹۰). در یک بازار رقابتی، رفتار تجاری یک شرکت تأثیر چندانی بر کل بازار ندارد و افشای محدود اطلاعات ممکن است به نفع شرکت نباشد و موجب عمل متقابل رقبا و ارتقای سطح افشای آنان شود. در چنین شرایطی، شرکت‌ها در راستای کسب اعتماد بازار سرمایه و کاهش هزینه سرمایه، سعی در بهبود شیوه‌های افشای شرکتی دارند. بنابراین، در یک محیط رقابتی، شرکت‌ها ترجیح می‌دهند که سطح کیفیت افشای خود را بهبود ببخشند (تنگ و لی، ۲۰۱۱). همچنین، در بازارهای با سطح پایینی از رقابت، شرکت‌ها به لحاظ قدرت رقابتی تفاوت چشمگیری باهم دارند. شرکت‌های دارای توانایی رقابت بالا، سیاست‌های کیفیت افشای بالا را مدنظر قرار می‌دهند، زیرا که به دلیل توانایی رقابت بالا در بازار، در خصوص عمل متقابل رقبا نگرانی ندارند و می‌توانند از طریق ارتقای کیفیت افشای اطلاعات، اعتبار خود را در بازار سرمایه بالا ببرند. به طور مشابه، شرکت‌های با توانایی رقابت پایین نیز، سیاست کیفیت افشای بالا را انتخاب می‌کنند، زیرا که در یک بازار با سطح پایین رقابت، شرکت‌ها تمایل چندانی به بهره‌برداری از اطلاعات سایر شرکت‌ها ندارند (تنگ و لی، ۲۰۱۱). به دلیل وجود شواهد بین‌المللی در زمینه وجود ارتباطات سیاسی بین دولت و شرکت‌ها، تعداد زیادی از مطالعات، پدیده ارتباطات سیاسی در شرکت‌ها را بررسی کرده‌اند. شاخص ارتباطات سیاسی، سه بعد اقتصادی، اجتماعی و فردی دارد. بعد اقتصادی ارتباطات سیاسی

روابط با دولت و افشای این روابط در گزارش‌های مالی خود برای استفاده از آن به‌عنوان یک مزیت رقابتی دارند؛ زیرا با حمایت‌های سیاسی از طریق روابط، منافع زیادی نظیر دسترسی راحت‌تر به تأمین مالی خارجی، کاهش هزینه‌های، کاهش مالیات و تعرفه‌ها و بهبود فرصت‌های رشد و کاهش احتمال وقوع ورشکستگی برای شرکت به دنبال دارد؛ بنابراین، در نظام‌های اقتصادی مبتنی بر روابط، ارتباطات سیاسی یک منبع مهم و باارزش برای شرکت‌ها است (صالحی‌نیا و همکاران، ۱۳۹۸). وجود اطلاعات باکیفیت برای ارائه گزارش‌های مالی که مورد استفاده، استفاده‌کنندگان داخلی و خارجی است حائز اهمیت می‌باشد. مفاهیم نظری گزارشگری مالی محصول نهایی حسابداری را که صورت‌های مالی می‌باشد، به‌عنوان ابزاری می‌داند که از طریق ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه‌بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری از یک سو استفاده‌کنندگان، به‌ویژه سرمایه‌گذاران را در امر تصمیم‌گیری یاری کرده و از سوی دیگر مدیریت را در امر ایفای مسئولیت مباشرت خود کمک می‌کند. جایگاه ارزشمند اطلاعات در توسعه اقتصادی و سرمایه‌گذاری مورد اتفاق صاحب‌نظران علوم اقتصادی است (ردینگ و همکاران ۶، ۲۰۱۲). برنامه‌های حسابرسی داخلی به‌عنوان ابزاری در جهت کمک به انجام باکیفیت حسابداری، حسابرسان مستقل محسوب می‌شود. برنامه‌های چرخشی حسابرسی داخلی، در اکثر مواقع با توجه به کمبود زمان و امکانات، امکان استقرار پیدا نکرده و در بلندمدت عملکرد حسابداری شرکت‌ها را افزایش می‌دهند (گرمیلین و همکاران ۷، ۲۰۰۴).

۳. پیشینه تحقیق

گامرسلگ و همکاران (۲۰۲۰)، در پژوهشی با عنوان عوامل تعیین‌کننده افشای اختیاری مسئولیت اجتماعی بیان داشتند که نتایج ما نشان می‌دهد، مطابق با تئوری هزینه

عبارت است از درصد مالکیت مستقیم دولت از سهام شرکت‌ها، به‌گونه‌ای که بیش از پنجاه درصد از سهام شرکت متعلق به دولت باشد. بعد اجتماعی ارتباطات سیاسی عبارت است از سرمایه‌گذاری نهادهای وابسته به دولت در ساختار مالکیت شرکت که بیان‌کننده حمایت نهادی دولت است؛ به‌عبارت‌دیگر، بعد اجتماعی عبارت است از درصد سهام نگهداری شده شرکت‌های دولتی و عمومی از کل سهام سرمایه که این شرکت‌ها شامل شرکت‌های بیمه، مؤسسه‌های مالی، بانک‌ها، شرکت‌های دولتی و دیگر اجزای دولت هستند. بعد فردی ارتباطات سیاسی نیز عبارت است از شرکت‌هایی که در ساختار مالکیت آن‌ها یکی از سهام‌داران عمده شرکت (سهام‌داری که بیش از ۱۰ درصد سهام شرکت را در اختیار دارد) از شخصیت‌های سابق یا زمان حاضر در دولت باشد؛ اما در ادبیات پژوهشی اخیر، همچون پژوهش گامرسلگ و همکاران (۲۰۲۰)؛ چن و همکاران (۲۰۱۹) و پرساکیس (۲۰۱۹) ارتباطات سیاسی شرکت و دولت، بیشتر در قالب حضور سرمایه‌گذاران عمده وابسته به دولت در ساختار مالکیت شرکت (بعد فردی ارتباطات سیاسی) بررسی شده است. به‌طور کلی سرمایه‌گذاران در بورس اوراق بهادار به دو دسته سهام‌داران حقیقی و سهام‌داران حقوقی تقسیم می‌شوند. سهام‌داران حقیقی طیف گسترده‌ای از سهام‌داران یک شرکت هستند که بخشی از این سهام‌داران ممکن است شخصیت‌ها و سیاست‌مداران وابسته به دولت باشند. یکی از راه‌کارهای پیش روی دولت برای کنترل واحدهای اقتصادی، به دست آوردن سهام شرکت‌ها از طریق مالکیت سهام‌دار عمده سیاسی (مالکیت بیش از ۱۰ درصد) در ساختار مالکیت شرکت‌ها است. دولت از طریق این ارتباطات، در شرکت‌ها نفوذ می‌کند. همچنین، حضور سرمایه‌گذاران وابسته به دولت می‌تواند بر سیاست‌های مالی شرکت تأثیر داشته باشد. به این منظور، این شرکت‌ها را شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی می‌نامند. شرکت‌ها نیز تمایل زیادی به برقراری

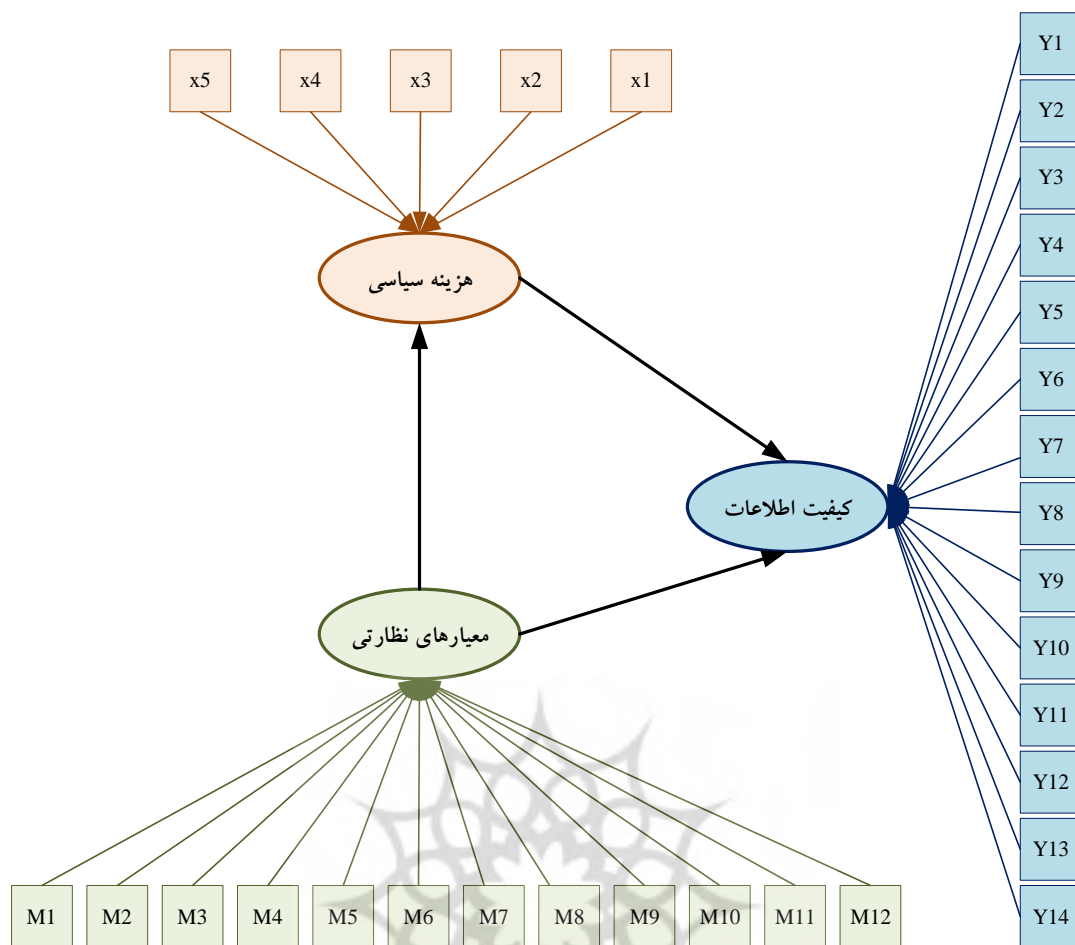
سیاسی، افشای شرکت‌های آلمانی در مورد کلیه مسائل مسئولیت اجتماعی تحت تأثیر دید، ساختار سهامداران و ارتباط آن‌ها با سهامداران ایالات متحده است. علاوه بر این، سودآوری بالاتر با افشای بیشتر محیط‌زیست همراه است. سرانجام، اندازه و عضویت در صنعت بر میزان افشای مسئولیت اجتماعی تأثیر می‌گذارد. خان و همکاران (۲۰۱۶)، در پژوهشی با عنوان ارتباطات سیاسی شرکت‌ها، هزینه‌های نمایندگی و کیفیت حسابرسی بیان داشتند که نتایج نشان می‌دهد که شرکت‌های متصل به سیاست از هزینه‌های نمایندگی بالاتری نسبت به هم‌تایان غیر مرتبط خود برخوردار هستند و کیفیت حسابرسی رابطه بین ارتباط سیاسی و هزینه نمایندگی را تعدیل می‌کند. نتایج این مقاله اهمیت کیفیت حسابرسی را برای کاهش مشکل نمایندگی در یک فضای نوظهور اقتصادی نشان می‌دهد. جامعی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان هزینه‌های سیاسی و مدیریت سود واقعی، به بررسی شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. ایشان بیان داشتند که نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که نسبت سودآوری و نسبت اهرمی اثر مثبت و معناداری بر مدیریت واقعی سود دارند. منصورفر و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهشی با عنوان فرضیه سیاسی و کیفیت گزارشگری مالی: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران بیان داشتند که در این پژوهش، اثر فرضیه سیاسی (هزینه‌های سیاسی) بر کیفیت گزارشگری مالی با رویکرد الگوسازی معادلات ساختاری بررسی می‌شود. برای دستیابی به اهداف پژوهش، ۶۶ شرکت از بین شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۳ به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. هزینه‌های سیاسی به کمک متغیرهای مشاهده‌پذیر نسبت سرمایه‌بری، درجه رقابت در صنعت، نرخ مؤثر مالیاتی، اندازه شرکت، تراکم کارکنان و ریسک اندازه‌گیری می‌شود و سنجش کیفیت گزارشگری مالی نیز با استفاده از شاخص‌های کیفیت اقلام تعهدی، کیفیت

افشا، پایداری سود و دقت اطلاعات مالی انجام می‌گیرد. همچنین، متغیرهای نسبت اهرمی و فرصت‌های رشد به‌عنوان متغیرهای کنترلی وارد الگوی پژوهش شده‌اند. پس از اطمینان یافتن از برازش قابل قبول الگوهای اندازه‌گیری و ساختاری پژوهش، نتایج حاکی از آن است که هزینه‌های سیاسی، اثر منفی و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد.

مرور ادبیات پژوهش نشان می‌دهد، هزینه‌های سیاسی بر میزان کیفیت اطلاعات حسابداری تأثیر دارد و جریان‌ات سیاسی نه تنها بر وضعیت مالی بنگاه‌های اقتصادی تأثیرگذار می‌باشد، بلکه انگیزه‌های مدیران را نیز در ارتباط با گزارشگری مالی تحت تأثیر قرار می‌دهد. اما در این پژوهش‌ها به نقش موثر نظام راهبری شرکتی به‌عنوان سازوکار نظارتی بر این رابطه پرداخته نشده است که از جنبه‌های دانش افزایی و نوآوری این پژوهش تحلیل نقش نظارتی نظام راهبری می‌باشد. به‌کارگیری مناسب نظام راهبری شرکتی به رعایت بیشتر حقوق سهامداران، انجام بهتر وظایف مدیریتی و افزایش بیشتر مدیران، حسابرسی ارزش‌تر حسابرسان و و گزارشگری اثربخش و با کیفیت منجر می‌شود.

۴. مدل مفهومی پژوهش

مرور پژوهش‌های ذکر شده نشان می‌دهد، هزینه‌های سیاسی بر کیفیت اطلاعات مالی شرکت تأثیر می‌گذارد. همچنین ساز و کارهای نظام راهبری شرکتی منجر به بهبود کیفیت اطلاعات مالی می‌گردد. انتظار می‌رود، رویکردهای نظارتی به‌کار رفته در شرکت بر میزان هزینه‌های سیاسی ناشی از روابط با سازمان‌های دولتی تأثیر داشته باشد. بر اساس روابط ذکر شده مدل مفهومی پژوهش در نمودار (۱) ارائه شده است.

نمودار ۱- مدل مفهومی پژوهش

زمره پژوهش‌های تجربی قرار می‌گیرد. جهت تجزیه و تحلیل آماری به روش تحلیل مسیر ابتدا با استفاده از نرم‌افزار EXCEL2019 داده‌ها جمع‌آوری، طبقه‌بندی و تلخیص گردید و سپس بررسی توصیفی داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار Eviews9 انجام پذیرفت و برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از نرم‌افزار SAS9.4 استفاده شد.

۷. جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه شرکت‌های بخش صنعت و معدن پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد، که شرایط زیر را دارا باشند:
 ۱- شرکت‌های طی قلمروی زمانی پژوهش در بورس اوراق

۵- فرضیه‌های پژوهش

- بر حسب مدل پژوهش فرضیه‌های زیر تدوین شده است:
۱. هزینه سیاسی شرکت بر کیفیت اطلاعات تأثیر معناداری دارد.
  ۲. معیارهای نظارتی (نظام راهبری) بر کیفیت اطلاعات تأثیر معناداری دارد.
  ۳. معیارهای نظارتی (نظام راهبری) از مسیر هزینه سیاسی بر کیفیت اطلاعات تأثیر معناداری دارد.

۶. روش شناسی تحقیق

در این پژوهش از این‌رو که به شناخت رابطه علت و معلولی بین متغیرها با استفاده از روش تحلیل مسیر تأکید دارد، در

۵- اطلاعات مالی آن‌ها در بازه زمانی تحقیق در دسترس باشد.

با توجه به محدودیت‌های ذکر شده تعداد ۱۲۷ شرکت (۱۱۴۳ سال- شرکت) به عنوان نمونه آماری جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش انتخاب شدند.

۸- متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش در جدول (۱) به طور کامل تشریح شده است:

بهادار تهران پذیرفته شده و فعال باشند.

۲- به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه شرکت طی بازه زمانی سال مالی خود را تغییر نداده باشند و دوره زمانی آن‌ها ۲۹ اسفندماه باشد.

۳- به لحاظ ساختار گزارشگری جداگانه‌ای که شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی (لیزینگ‌ها و بیمه‌ها و هلدینگ‌ها و بانک‌ها و مؤسسات مالی) دارند از نمونه حذف می‌شوند.

۴- شرکت دارای وقفه معاملاتی بیش از شش ماه نباشد.

جدول ۱- متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه‌گیری آن‌ها

متغیر پنهان	متغیر آشکار	نحوه اندازه‌گیری
هزینه‌های سیاسی X	شدت سرمایه‌گذاری X1	نسبت دارایی‌های ثابت به کل فروش
	ریسک شرکت X2	نسبت کوواریانس بازده بازار و بازده سهام به واریانس بازده بازار
	نسبت رقابت در صنعت X3	نسبت فروش شرکت به فروش کل صنعت
	نسبت هزینه مالیات X4	نسبت هزینه مالیات به سود قبل از
	اندازه شرکت X5	لگاریتم دارایی‌های شرکت
کیفیت اطلاعات حسابداری Y	کیفیت سود Y1	در الگوی پنمن (۲۰۰۱) کیفیت سود از طریق نسبت جریان نقدی عملیاتی تقسیم بر سود خالص به دست آمد. هر چه این نسبت کوچک‌تر باشد سود از کیفیت بالاتری برخوردار است. $EQ = \frac{CFO}{NI}$
	پایداری سود Y2	برای اندازه‌گیری پایداری سود، در تحقیق حاضر از معادله معرفی شده توسط فریمن و همکاران (۱۹۸۲) استفاده شده است که در آن ضریب یعنی آلفا در معادله زیر، نشان دهنده پایداری سود است؛ به این ترتیب که هر چه ضریب به یک نزدیک‌تر باشد، پایداری سود بیشتر (کیفیت سود بالاتر) است. $Earning_{i,t+1} = \alpha_0 + \delta_1 Earning_{i,t} + v_t$ EARNING: سود عملیاتی شرکت می‌باشد که برابر است با سود حاصل از فعالیت‌هایی که محور اصلی فعالیت‌های مولد شرکت است. این رقم به صورت مستقیم از صورت سود و زیان شرکت‌ها استخراج می‌شود. ضریب متغیر توضیحی $EARN_{i(t-1)}$ ، یعنی $\lambda_{i,t}$ در مدل بالا که یک مدل خود رگرسیو مرتبه اول (AR_1) است، معرف پایداری سود می‌باشد. وقتی مقدار به دست آمده برای ضریب توضیحی $\lambda_{i,t}$ به عدد یک نزدیک‌تر باشد، پایداری سود بیش‌تر و وقتی به صفر نزدیک‌تر باشد موقتی بودن سود بیش‌تر است.
	پیش‌بینی پذیری سود Y3	انحراف معیار باقیمانده‌ها (خطاها) در معادله خودرگرسیو مرتبه اول فوق، معیار قابلیت پیش‌بینی سود بوده چرا که بر اساس تحقیق لیپ (۱۹۹۰) هرچه میزان خطای مدل بیش‌تر باشد، قابلیت پیش‌بینی سود کاهش می‌یابد و برعکس. معیار مذکور به صورت زیر محاسبه می‌گردد: $Predictability = \sqrt{\sigma^2(\epsilon_{it})}$ مقادیر بزرگ‌تر (کوچک‌تر) معیار فوق حاکی از قابلیت پیش‌بینی پایین (بالا) است (معکوس کیفیت سود).

متغیر پنهان	متغیر آشکار	نحوه اندازه‌گیری
	هموارسازی سود Y4	$\frac{\overline{S} \Delta I}{\overline{S} \Delta S}$ <p>شاخص ایکل برای محاسبه دست‌کاری سود ΔI: تغییرات سود طی چند دوره ΔS: تغییرات فروش طی چند دوره CV: ضریب تغییرات برای متغیر مورد نظر (که از تقسیم انحراف معیار متغیر مورد نظر بر میانگین همان متغیر به دست می‌آید). اگر شاخص ایکل کوچک‌تر از ۱ باشد دست‌کاری سود رخ داده است.</p>
	مربوط بودن سود Y5	<p>ساده‌ترین مدل محاسبه مربوط بودن سود پیسنل و همکاران (۲۰۰۵) و فیلیپ و رافورنیر (۲۰۱۰) به شرح زیر است:</p> $R_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 \frac{E_i}{P_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t}$ <p>در این چارچوب، ارقام سود حسابداری دارای ویژگی مربوط بودن خوانده می‌شوند اگر ضریب رگرسیونی آن‌ها از لحاظ آماری معنی‌دار باشد.</p>
	شفافیت سود Y6	<p>معیار اندازه‌گیری شفافیت سود (TRANS i,t) در این تحقیق به تبعیت از بارث و کلینچ (۲۰۰۹) برابر است با ضریب تعیین R^2 رگرسیون ناشی از بازده سهام بر سود و تغییر در سودآوری مطابق با رابطه ۲:</p> $R_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 \frac{E_i}{P_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta E_{i,t}}{P_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t}$
	نزدیک به نقد بودن Y7	<p>نزدیک به نقد بودن (EQ8) از به‌کارگیری ضریب سود خالص مدل حاصل می‌شود. این متغیر مطابق تحقیق اثنی عشری و همکاران (۱۳۹۳) مطابق رابطه زیر محاسبه می‌گردد:</p> $CFO_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 N_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$ <p>این متغیر از ضریب (β_1) سود خالص ($N_{i,t}$) محاسبه می‌گردد.</p>
کیفیت اطلاعات حسابداری Y	آگاهی‌دهندگی Y8	<p>این متغیر مطابق تحقیق اثنی عشری و همکاران (۱۳۹۳) مطابق رابطه زیر محاسبه می‌گردد:</p> $RET_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 N_{i,t} + \beta_2 \Delta N_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$ <p>این متغیر از ضریب تعیین تعدیل شده مدل محاسبه می‌گردد.</p>
	محافظه‌کاری Y9	<p>برای اندازه‌گیری شاخص محافظه‌کاری حسابداری، از مدل گیولی و هین (۲۰۰۰) استفاده شده است. شاخص محافظه‌کاری بر اساس مدل مزبور به صورت زیر محاسبه می‌شود:</p> <p>(-۱) × جمع دارایی‌ها در اول دوره / اقلام تعهدی عملیاتی = محافظه‌کاری حسابداری</p>
	به‌هنگام بودن Y10	<p>تعداد روزهای سپری شده از پایان سال مالی تا زمان انتشار صورت‌های مالی حسابرسی شده، به‌عنوان به‌هنگام بودن صورت‌های مالی مدنظر قرار گرفته است.</p>
	روش کو و همکاران (۲۰۱۷) Y11	<p>به پیروی از کو و همکاران (۲۰۱۷) به منظور اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی از رابطه (۳) استفاده شد:</p> <p>رابطه ۳:</p> $\Delta WCA_{jt} = \alpha_{+0} + \alpha_1 CFO_{jt-1} + \alpha_2 CFO_{jt} + \alpha_3 CFO_{jt+1} + \alpha_4 \Delta REV_{jt} + \alpha_5 \Delta PPE_{jt} + \varepsilon_{jt}$ <p>رابطه ۴:</p> $\Delta Wac_{i,t} = \Delta CA_{i,t} - \Delta C_{i,t} - \Delta CL_{i,t} + \Delta STD_{i,t}$ <p>که در این رابطه:</p> <p>در رابطه ۴ می‌توان با ضرب نمودن مقادیر خطاها در منفی یک، از آن به‌عنوان شاخصی برای محاسبه کیفیت گزارشگری مالی استفاده نمود (دیچو و دیچاو، ۲۰۰۲).</p> <p>کیفیت اطلاعات گزارشگری مالی روش کوتاری و همکاران</p> <p>رابطه ۵:</p> $TAccr_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 (1/Assets_{i,t-1}) + \alpha_2 \Delta Rev_{i,t} + \alpha_3 PPE_{i,t} + \alpha_4 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$ <p>که در این رابطه TA معرف مجموع اقلام تعهدی است که به صورت رابطه (۶) قابل محاسبه است:</p> <p>رابطه ۶:</p>
		<p>در این پژوهش، قدر مطلق ارزش‌های اقلام تعهدی اختیاری در منفی یک ضرب می‌گردد؛ بنابراین، ارزش‌های بالاتر بیانگر کیفیت گزارشگری مالی بالاتر می‌باشد (تقی‌زاده خانقاه و زینالی، ۱۳۹۴ و کوتاری و همکاران، ۲۰۰۵).</p>

متغیر پنهان	متغیر آشکار	نحوه اندازه‌گیری
	روش کازنیک Y12	این مدل با افزودن تغییر خاص وجه نقد عملیاتی، مدل جونز را تعدیل می‌کند و به صورت رابطه (۷) محاسبه می‌شود: رابطه ۷: $TAC/TA_{i,t} = \beta_1(1/TA)_{i,t} + \beta_2(\Delta REV - \Delta REC)_{i,t}/TA_{i,t} + \beta_3(PI) + \beta_4(\Delta CFO/TA)_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$ کیفیت گزارشگری مالی نیز برابر قدر مطلق خطا ضرب در منفی یک است و بنابراین، مقدار بالاتر نشانگر کیفیت گزارشگری بیشتر است (مشایخی و محمدپور، ۱۳۹۳ و کازنیک، ۱۹۹۹).
	مدل مک نیکولز Y13	$\Delta AR_{it} = \beta_0 + \beta_1 \Delta Sales_{it} + \varepsilon_{it}$ کیفیت گزارشگری مالی، ارزش خالص باقیمانده‌ها ضرب در منفی یک است و بنابراین، ارزش بیشتر نشان دهنده کیفیت گزارشگری مالی بیشتر است.
کیفیت اطلاعات حسابداری Y	مدل جونز تعدیل شده Y14	در مدل تعدیل شده جونز، ابتدا اقلام تعهدی با استفاده از رابطه (۸) محاسبه می‌گردد: رابطه ۸: $TA_{t,i} = \Delta CA_{t,i} - \Delta CL_{t,i} - \Delta CASH_{t,i} + \Delta STD_{t,i} - DEP_{t,i}$ پس از محاسبه کل اقلام تعهدی، پارامترهای به منظور تعیین اقلام تعهدی غیراختیاری، از طریق رابطه (۹) برآورد می‌شوند: $TA_{i,t}/A_{i,t-1} = \alpha_1(1/A_{i,t-1}) + \alpha_2[(\overset{\text{رابطه ۹}}{\Delta REV}_{i,t} - \Delta REC)/A_{i,t-1}] + \alpha_3(PPE_{i,t}/A_{i,t})$ پس از محاسبه پارامترهای از طریق روش حداقل مربعات طبق فرمول زیر اقلام تعهدی غیر اختیاری (NDA) از طریق رابطه (۱۰) تعیین می‌شود: رابطه ۱۰: $NDA_{t,i} = \alpha_1(1/A_{i,t-1}) + \alpha_2[(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC)/A_{i,t-1}] + \alpha_3(PPE_{i,t}/A_{i,t-1})$ و در نهایت اقلام تعهدی اختیاری (DA) پس از تعیین NDA از طریق رابطه (۱۱) محاسبه می‌شود: رابطه ۱۱: $DA_{i,t} - (TA_{i,t}/A_{i,t-1}) - NDA_{i,t}$ که در این رابطه: $TA_{i,t} = \text{کل اقلام تعهدی شرکت } i \text{ در سال } t$ $\Delta REV_{i,t} = \text{تغییر در درآمد فروش شرکت } i \text{ بین سال‌های } t \text{ و } t-1$ $\Delta REC = \text{تغییر در حساب‌های دریافتی شرکت } i \text{ بین سال‌های } t \text{ و } t-1$ $PPE_{i,t} = \text{ناخالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات شرکت } i \text{ در سال } t$ $A_{i,t-1} = \text{کل ارزش دفتری دارایی‌های شرکت } i \text{ در سال } t-1$ $\varepsilon_{i,t} = \text{اثرات نامشخص عوامل تصادفی}$ $a_1, a_2, a_3 = \text{پارامترهای برآورد شده شرکت } i$ پس از محاسبه پارامترهای a_1, a_2, a_3 از طریق روش حداقل مربعات طبق فرمول زیر اقلام تعهدی غیر اختیاری (NDA) از طریق رابطه (۱۲) تعیین می‌شود: رابطه ۱۲: $NDA_{i,t} = \alpha_1(1/A_{i,t-1}) + \alpha_2[(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC)/A_{i,t-1}] + \alpha_3(PPE_{i,t}/A_{i,t-1})$ و در نهایت اقلام تعهدی اختیاری (DA) پس از تعیین NDA از طریق رابطه (۱۳) محاسبه می‌شود: رابطه ۱۳: $DA_{i,t} - (TA_{i,t}/A_{i,t-1}) - NDA_{i,t}$
ساز و کارهای نظارتی M	تعداد اعضای کمیته حسابداری M1	تعداد اعضای کمیته حسابداری شرکت
	تخصیص مالی اعضای کمیته حسابداری M2	نسبت تعداد اعضای با تخصص مالی نسبت به کل اعضای کمیته حسابداری
	وجود حسابداری داخلی M3	اگر شرکت واحد حسابداری داخلی دارد عدد ۱ و در غیر این صورت صفر استفاده می‌شود

متغیر پنهان	متغیر آشکار	نحوه اندازه‌گیری
ساز و کارهای نظارتی M	تخصص مالی اعضای هیأت مدیره M4	نسبت تعداد اعضای با تخصص مالی نسبت به کل اعضای هیأت مدیره
	اندازه هیأت مدیره M5	تعداد اعضای هیأت مدیره شرکت
ساز و کارهای نظارتی M	درصد مالکان نهادی M6	مجموع مالکیت بیش از ۵ درصد سهام شرکت به عنوان مالکیت نهادی در نظر گرفته شده است.
	نقش دوگانه مدیرعامل M7	اگر مدیرعامل شرکت رییس یا نایب رئیس هیأت مدیره باشد متغیر مصنوعی ۱ و در غیر این صورت صفر تعلق می‌گیرد
	نسبت مدیران غیرموظف M8	نسبت تعداد اعضای غیرموظف به کل اعضای هیأت مدیره
	دوره تصدی مدیر عامل M9	تعداد سال‌هایی که مدیر عامل در سمت مدیریت شرکت می‌باشد
	استقلال کمیته حسابرسی M10	نسبت تعداد اعضای غیرموظف به کل اعضای کمیته حسابرسی
	مالکیت مدیریتی M11	میزان سهام در دست اعضای هیأت مدیره شرکت مد نظر می‌باشد.
	مالکیت خانوادگی M12	میزان سهام اعضای یک خانواده را به عنوان مالکیت خانوادگی در نظر گرفته شده است

۹- تجزیه و تحلیل آماری

شناخت مؤلفه‌های پنهان

اولین مؤلفه پنهان مورد بررسی مؤلفه هزینه سیاسی است که با استفاده از ۵ متغیر قابل اندازه‌گیری (مشاهده) مورد سنجش قرار گرفته است. جدول (۲) ضرایب مسیر این مؤلفه پنهان را نشان می‌دهد. مقدار احتمال در همه متغیرها کمتر از عدد ۰٫۰۵ است که این موضوع نشان می‌دهد ضرایب مسیر تمامی متغیرها معنادار است و مؤلفه پنهان هزینه سیاسی از ۵ متغیر اندازه‌گیری شده که بیشترین تأثیر را اندازه شرکت و سپس ریسک بر هزینه سیاسی داشته‌اند. با توجه به اینکه حاصل تقسیم اعداد ستون ضریب مسیر استاندارد شده بر خطای استاندارد، نشان از اعداد درج شده در ستون سوم (آماره تی) جدول (۲) می‌باشد، در نتیجه می‌توان بیان کرد که ضرایب به دست آمده صحیح می‌باشد. همچنین باید اظهار کرد که ضرایب مسیر این پژوهش، ضرایب مسیر استاندارد شده می‌باشد و در نهایت نتایج جدول (۲) فقط حاکی از تایید تاثیر مؤلفه‌ها بر متغیر هزینه سیاسی می‌باشد، و تحلیل اصلی جهت تایید و رد فرضیه‌های پژوهش مربوط به ضرایب مسیر و آماره تی درج شده در جداول (۵)، (۶) و (۷) است.

اهداف این پژوهش با استنباط پیرامون شناخت مؤلفه‌های پنهان و تاثیر متغیرهای قابل مشاهده و اندازه‌گیری بر آن‌ها و تاثیر این مؤلفه‌ها بر یکدیگر با استفاده از روش تحلیل مسیر و برآورد ضرایب مسیر استاندارد شده مدل مفهومی پژوهش تامین خواهد شد. به طور کلی ضرایب مسیر میزان تأثیرگذاری متغیر بر مؤلفه‌های پنهان را نشان می‌دهد و هر آنچه ضرایب مسیر بزرگ‌تر باشد آن متغیر تأثیر بیشتری بر مؤلفه پنهان داشته است. در آزمون معناداری ضرایب مسیر از آماره تی استیودنت استفاده می‌شود، اگر مقدار آماره تی از مقدار احتمال ۹۷٫۵ درصد توزیع تی استیودنت (خطای ۵ درصد) با درجه آزادی بیش از ۱۲۰ که تقریباً برابر ۱٫۹۶ است، کوچک‌تر باشد می‌توان گفت داده‌ها و شواهد موجود گواهی بر معناداری و تأثیرگذاری متغیر قابل اندازه‌گیری بر مؤلفه پنهان ندارند.

آزمون فرضیه ۱: H0: ضریب مسیر برآورد شده برابر آزمون معناداری صفر است.

ضریب مسیر: H1: ضریب مسیر برآورد شده مخالف صفر است.

جدول ۲- ضرایب اثرات مسیر معادلات هزینه سیاسی

مقدار احتمال	آماره تی	خطای استاندارد	ضریب مسیر استاندارد شده	مسیر	
				هزینه سیاسی (X)	
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۰۵۳۸	۰,۰۰۰۷۴۴	۰,۰۳۰۶		X1 ====>
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۰۴۲۱	۰,۰۰۰۰۸۸	۰,۰۳۶۱		====> X2
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۰۷۹۵	۰,۰۰۰۲۴۷	۰,۰۱۰۱		====> X3
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۱۰۴۴	۰,۰۰۰۱۰۴	۰,۰۰۴۲۵۷		====> X4
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۳۷۷۵	۰,۰۰۱۴۵	۰,۰۰۶		====> X5

احتمال در همه متغیرها کمتر از عدد ۰,۰۵ است که این موضوع نشان می‌دهد ضرایب مسیر تمامی متغیرها معنادار است و ۱۴ متغیر تحقیق بر کیفیت اطلاعات تأثیرگذار می‌باشند. کیفیت سود و هموارسازی سود بیشترین تأثیر را بر کیفیت اطلاعات داشته‌اند با توجه به اینکه حاصل تقسیم اعداد ستون ضریب مسیر استاندارد شده بر خطای استاندارد، نشان از اعداد درج شده در ستون سوم (آماره تی) جدول (۴) می‌باشد، در نتیجه می‌توان بیان کرد که ضرایب به‌دست آمده صحیح می‌باشد. همچنین باید اظهار کرد که ضرایب مسیر این پژوهش، ضرایب مسیر استاندارد شده می‌باشد و در نهایت نتایج جدول (۴) فقط حاکی از تایید تأثیر مؤلفه‌ها بر متغیر کیفیت اطلاعات می‌باشد، و تحلیل اصلی جهت تایید و رد فرضیه‌های پژوهش مربوط به ضرایب مسیر درج شده در جداول (۵)، (۶) و (۷) است.

دومین مؤلفه پنهان مورد بررسی معیارهای نظارتی است که با استفاده از ۱۲ متغیر مورد سنجش قرار گرفته است. جدول (۳) ضرایب مسیر این مؤلفه پنهان نشان می‌دهد که مقدار احتمال در همه متغیرها کمتر از عدد ۰,۰۵ است. این موضوع بیانگر این است که ضرایب مسیر تمامی متغیرها معنادار است. بیشترین تأثیر بر مؤلفه پنهان معیار نظارتی از متغیر مالکیت مدیریت و سپس درصد مالکان نهادی بوده است. با توجه به اینکه حاصل تقسیم اعداد ستون ضریب مسیر استاندارد شده بر خطای استاندارد، نشان از اعداد درج شده در ستون سوم (آماره تی) جدول (۳) می‌باشد، در نتیجه می‌توان بیان کرد که ضرایب به‌دست آمده صحیح می‌باشد. همچنین باید اظهار کرد که ضرایب مسیر این پژوهش، ضرایب مسیر استاندارد شده می‌باشد و در نهایت نتایج جدول (۳) فقط حاکی از تایید تأثیر مؤلفه‌ها بر متغیر معیار نظارتی می‌باشد، و تحلیل اصلی جهت تایید و رد فرضیه‌های پژوهش مربوط به ضرایب مسیر درج شده در جداول (۵)، (۶) و (۷) است.

سومین مؤلفه پنهان مورد بررسی کیفیت اطلاعات است که با استفاده از ۱۴ متغیر مورد سنجش قرار گرفته است. جدول (۴) ضرایب مسیر این مؤلفه پنهان را نشان می‌دهد. مقدار

جدول ۳. ضرایب اثرات مسیر معادلات معیارهای نظارتی

مقدار احتمال	آماره تی	خطای استاندارد	ضریب مسیر استاندارد شده	مسیر	
				معیارهای نظارتی (M)	
< ۰/۰۰۰۱	۳۵,۹۱۶۸	۰,۰۰۰۹۵۳	۰,۰۳۴۲		====> M1
< ۰/۰۰۰۱	۳۵,۸۹۱۴	۰,۰۰۰۲۶۴	۰,۰۰۹۴۵۹		====> M2
< ۰/۰۰۰۱	۳۵,۸۸۵۹	۰,۰۰۰۲۷۸	۰,۰۰۹۹۸۹		====> M3
< ۰/۰۰۰۱	۳۵,۹۵۲۳	۰,۰۰۰۱۶	۰,۰۰۵۷۴۵		====> M4
< ۰/۰۰۰۱	۳۵,۹۵۱۴	۰,۰۰۰۰۹۰۹	۰,۰۰۳۲۶۶		====> M5
< ۰/۰۰۰۱	۷۱,۹۴۸۳	۰,۰۰۰۶۳۰۴	۰,۴۵۳۶		====> M6
< ۰/۰۰۰۱	۳۵,۹۰۵۲	۰,۰۰۰۰۳	۰,۰۱۰۸		====> M7
< ۰/۰۰۰۱	۳۵,۹۴۶۲	۰,۰۰۰۱۲۷	۰,۰۰۴۵۵۵		====> M8
< ۰/۰۰۰۱	۳۶,۳۰۹۵	۰,۰۰۰۲۳۸	۰,۰۸۶۴		====> M9
< ۰/۰۰۰۱	۳۵,۹۰۶	۰,۰۰۰۱۵۳	۰,۰۰۵۵۱		====> M10
< ۰/۰۰۰۱	۶۴,۱۷۰۹	۰,۰۰۰۹۱۶۱	۰,۵۸۷۹		====> M11
< ۰/۰۰۰۱	۳۶,۱۲۴۹	۰,۰۱۰۵	۰,۳۷۸۱		====> M12

جدول ۴. ضرایب اثرات مسیر معادلات کیفیت اطلاعات

مقدار احتمال	آماره تی	خطای استاندارد	ضریب مسیر استاندارد شده	مسیر	
				کیفیت اطلاعات (Y)	
< ۰/۰۰۰۱	۸۲,۸۶۲۱	۰,۰۱۰۷	۰,۸۹		====> Y1
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۴۱۵۸	۰,۰۰۰۱۹۵	۰,۰۰۸۰۷۱		====> Y2
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۴۰۹	۰,۰۰۰۰۱۲۳	۰,۰۰۰۵۱۱		====> Y3
< ۰/۰۰۰۱	۴۴,۷۰۷۹	۰,۰۰۰۷۱۲۶	۰,۳۱۸۶		====> Y4
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۴۱۰۶	۰,۰۰۰۰۸۵۵	۰,۰۰۳۵۴		====> Y5
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۳۹۹۳	۰,۰۰۰۰۵۷۲	۰,۰۰۲۳۶۹		====> Y6
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۴۷۰۶	۰,۰۰۰۷۶۶	۰,۰۳۱۸		====> Y7
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۴۱۱۳	۰,۰۰۰۱۲۱	۰,۰۰۵۰۱۲		====> Y8
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۴۷۹۵	۰,۰۰۰۰۴۲۹	۰,۰۰۱۷۸		====> Y9
< ۰/۰۰۰۱	۴۲,۱۲	۰,۰۰۰۵۵۲۲	۰,۲۳۲۶		====> Y10
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۴۰۷۶	۰,۰۰۰۰۲۴۵	۰,۰۰۱۰۱۵		====> Y11
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۴۱۲۹	۰,۰۰۰۰۲۸۴	۰,۰۰۱۱۷۶		====> Y12
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۳۸۰۱	۰,۰۰۰۰۲۱۵	۰,۰۰۰۸۸۸		====> Y13
< ۰/۰۰۰۱	۴۱,۴۵۸۱	۰,۰۰۰۰۳۸۹	۰,۰۰۱۶۱۵		====> Y14

تجزیه و تحلیل رابطه بین مؤلفه‌های پنهان

به‌طور کلی در معادلات ساختاری هر متغیر یا مؤلفه بر سایر مؤلفه‌ها بر اساس الگوی تحقیق یا اثر مستقیم دارند یا اثر غیر مستقیم خواهند داشت. در این پژوهش معیار نظارتی به‌صورت مستقیم بر کیفیت اطلاعات اثر دارد همچنین معیار نظارتی به‌صورت غیر مستقیم و از مسیر هزینه سیاسی بر کیفیت اطلاعات تأثیر گذار می‌باشد.

بر اساس نتایج جدول (۵) می‌توان تأثیر مستقیم مؤلفه‌های تحقیق را به شرح زیر بیان کرد:

- ضریب مسیر معیار نظارتی بر هزینه سیاسی برابر ۰٫۸۲ است که با توجه کوچک‌تر بودن مقدار احتمال از

۰٫۰۵ می‌توان اظهار کرد ضریب مستقیم مسیر از لحاظ آماری اختلاف معناداری از صفر دارد و فرضیه صفر قابل پذیرش نیست و معیارهای نظارتی اثر مستقیم و مثبت به میزان ۰٫۸۲ به‌صورت معنادار بر هزینه سیاسی دارد.

- معیار نظارتی اثر مستقیم معناداری بر کیفیت اطلاعات به میزان ۰٫۱۷۸ دارد.

- ضریب مسیر هزینه سیاسی بر کیفیت اطلاعات برابر ۰٫۱۰۹ است که از لحاظ آماری معنادار بوده و اختلاف معناداری از صفر دارد لذا هزینه سیاسی اثر مستقیم و معنادار بر کیفیت اطلاعات دارد.

جدول ۵- ضرایب اثرات مستقیم معادلات ساختاری الگوی پژوهش

مقدار احتمال	آماره تی	خطای استاندارد	ضریب مسیر استاندارد شده	مسیر		
< ۰/۰۰۰۱	۱۵۸,۵۶۱۵	۰,۰۰۵۱۷۳	۰,۸۲۰۳	هزینه سیاسی (X)	<===	معیارهای نظارتی (M)
< ۰/۰۰۰۱	۴۶,۹۱۳۱	۰,۰۰۳۸۱۲	۰,۱۷۸۸	کیفیت اطلاعات (Y)	<===	معیارهای نظارتی (M)
< ۰/۰۰۰۱	۵۹,۶۵۹۸	۰,۰۰۱۸۲۷	۰,۱۰۹	کیفیت اطلاعات (Y)	<===	هزینه سیاسی (X)

نتایج به دست آمده از جدول (۶) در خصوص اثرات غیر مستقیم مؤلفه‌ها بر یکدیگر به‌صورت زیر می‌باشد:

- با توجه به اهداف پژوهش و مدل مفهومی می‌توان گفت فقط معیار نظارتی بر کیفیت اطلاعات اثر غیر مستقیم از مسیر معیار نظارتی <=== هزینه سیاسی <===

کیفیت اطلاعات دارد. ضریب اثر غیر مستقیم معیار نظارتی بر کیفیت اطلاعات به میزان ۰٫۰۸۹ است که این ضریب از لحاظ آماری معنادار است و فرضیه صفر یعنی برابر صفر بودن آن قابل پذیرش نمی‌باشد.

جدول ۶. ضرایب اثرات غیر مستقیم معادلات ساختاری الگوی پژوهش

مقدار احتمال	آماره تی	خطای استاندارد	ضریب مسیر استاندارد شده	مسیر		
-	-	-	-	هزینه سیاسی (X)	<===	معیارهای نظارتی (M)
< ۰/۰۰۰۱	۴۶,۹۱۳۱	۰,۰۰۱۹۰۶	۰,۰۸۹۴	کیفیت اطلاعات (Y)	<===	معیارهای نظارتی (M)
-	-	-	-	کیفیت اطلاعات (Y)	<===	هزینه سیاسی (X)

از مجموع اثرات مستقیم و غیر مستقیم مولفه‌ها بر یکدیگر اثر کل حاصل می‌شود که نتایج این اثرات در جدول (۷) درج شده است.

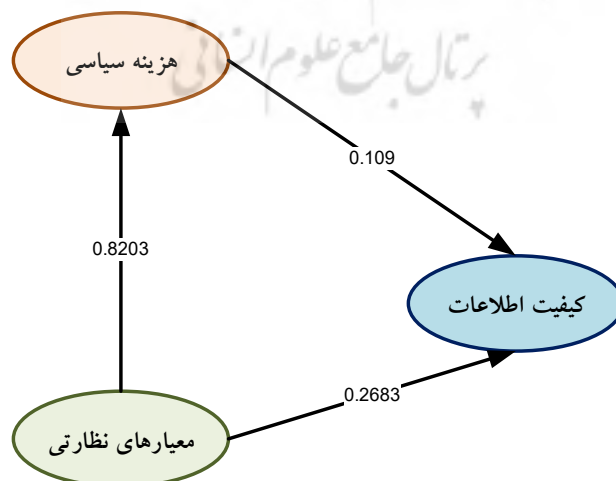
- اثر کل معیار نظارتی بر هزینه سیاسی به میزان ۰,۸۲ مثبت و معناداری می‌باشد. دلیل یکسان بودن ضریب اثر مستقیم معیار نظارتی بر هزینه سیاسی در جدول (۵) (بررسی اثر مستقیم) و ضریب اثر کل معیار نظارتی بر هزینه سیاسی جدول (۷) (بررسی اثر کل) این موضوع است که در این پژوهش طبق مدل مفهومی و اهداف پژوهش ارتباط معیار نظارتی و هزینه سیاسی فقط از مسیر اثر مستقیم بوده است در نتیجه اثر کل و اثر مستقیم یکسان می‌باشد.
- معیار نظارتی اثر کل مثبت و معناداری بر کیفیت اطلاعات به میزان ۰,۲۶۸ دارد. معیار نظارتی طبق اهداف و مدل مفهومی پژوهش بر کیفیت اطلاعات طبق جدول (۵) اثر مستقیم معادل ۰,۱۷۸ و طبق

جدول (۶) اثر غیر مستقیم ۰,۰۸ دارد لذا در جدول (۷) اثر کل معیار نظارتی بر کیفیت اطلاعات معادل ۰,۲۶۸۳ می‌باشد.

- ضریب مسیر کل هزینه سیاسی بر کیفیت اطلاعات برابر ۰,۱۰۹ است که از لحاظ آماری معنادار بوده و اختلاف معناداری از صفر دارد لذا هزینه سیاسی اثر کل و معنادار بر کیفیت اطلاعات دارد. دلیل یکسان بودن ضریب اثر مستقیم معیار هزینه سیاسی بر کیفیت اطلاعات در جدول (۵) (بررسی اثر مستقیم) و ضریب اثر کل معیار هزینه سیاسی بر کیفیت اطلاعات جدول (۷) (بررسی اثر کل) این موضوع است که در این پژوهش ارتباط معیار هزینه سیاسی و کیفیت اطلاعات طبق مدل مفهومی و اهداف پژوهش فقط از مسیر اثر مستقیم بوده است در نتیجه اثر کل و اثر مستقیم یکسان می‌باشد.

جدول ۷- ضرایب اثرات کل معادلات ساختاری الگوی پژوهش

مقدار احتمال	آماره تی	خطای استاندارد	ضریب مسیر استاندارد شده	مسیر		
< ۰/۰۰۰۱	۱۵۸,۵۶۱۵	۰,۰۰۵۱۷۳	۰,۸۲۰۳	هزینه سیاسی (X)	<===	معیارهای نظارتی (M)
< ۰/۰۰۰۱	۴۶,۹۱۳۱	۰,۰۰۵۷۱۸	۰,۲۶۸۳	کیفیت اطلاعات (Y)	<===	معیارهای نظارتی (M)
< ۰/۰۰۰۱	۵۹,۶۵۹۸	۰,۰۰۱۸۲۷	۰,۱۰۹	کیفیت اطلاعات (Y)	<===	هزینه سیاسی (X)

نمودار ۲- الگوی برآورد شده پژوهش

صحت و درستی الگوی تحقیق

پس از برازش معادلات ساختاری به داده‌ها نیاز است تا کارایی الگوی برازش شده به داده‌ها ارزیابی گردد برای این منظور از دو دسته شاخص، شاخص‌های مطلق و شاخص‌های نسبی استفاده می‌گردد و برازندگی الگوی برازش شده به داده‌ها را مورد بررسی قرار می‌دهند.

شاخص‌های مطلق این موضوع را بررسی می‌کنند که آیا واریانس خطا یا پراکندگی تبیین نشده پس از برازش الگو قابل توجه است؟ و شاخص‌های نسبی به این سوال که آیا الگوی برازش شده به داده‌ها با توجه به سایر الگوها از لحاظ تبیین پراکندگی توسط الگو تا چه حد خوب عمل می‌کند؟ و پاسخ می‌دهد.

جدول ۸- تفسیر و تعبیر مدل معادلات ساختاری

نام شاخص	برآوردهای مدل اصلی	حد مجاز
شاخص مطلق	(کای دو بر درجه‌ی آزادی)	کمتر از ۳
	GFI (نیکویی برازش)	بالاتر از ۰/۹
	RMSEA (ریشه میانگین مربعات خطای برآورد)	کمتر از ۰/۰۹
	CFI (برازندگی تعدیل یافته)	بالاتر از ۰/۹
شاخص نسبی	NFI (برازندگی نرم شده)	بالاتر از ۰/۹۸
	NNFI (برازندگی نرم نشده)	بالاتر از ۰/۹۹
	IFI (برازندگی فزاینده)	بالاتر از ۰/۹۸

به‌طور کلی در کار با برنامه لیزرل، هر یک از شاخص‌های به‌دست آمده برای مدل به‌تنهایی دلیل برازندگی مدل قطعیت وجود ندارد و در برخی منابع برای نسبت آماره کای دو به درجه آزادی اش، مقدار زیر ۳ قابل قبول است که در مدل این تحقیق این مقدار ۲/۴۹ محاسبه شده است. معیار GFI نشان‌دهنده اندازه‌ای از مقدار نسبی واریانس‌ها و کوواریانس‌ها می‌باشد که توسط مدل تبیین می‌شود. این معیار بین صفر تا یک متغیر می‌باشند که هرچه به عدد یک نزدیک‌تر باشد، نیکویی برازش مدل با داده‌های مشاهده شده بیشتر است. مقدار GFI گزارش شده برای مدل مقدار ۰/۹۹ است. ریشه دوم میانگین مجذور پس‌ماندها یعنی تفاوت بین عناصر ماتریس مشاهده شده در گروه نمونه و عناصر ماتریس‌های برآورد یا پیش‌بینی شده با فرض درست بودن مدل مورد نظر است. برای بررسی اینکه یک مدل به‌خصوص در مقایسه با سایر مدل‌های ممکن،

از لحاظ تبیین مجموعه‌ای از داده‌های مشاهده شده تا چه حد خوب عمل می‌کند از مقادیر شاخص نرم شده برازندگی (NFI)، شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)، شاخص برازندگی فزاینده (IFI) و شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) استفاده شده است. مقادیر بالای ۰/۹ این شاخص‌ها حاکی از برازش بسیار مناسب مدل طراحی شده در مقایسه با سایر مدل‌های ممکن است. در نهایت برای بررسی اینکه مدل مورد نظر چگونه برازندگی و صرفه‌جویی را با هم ترکیب می‌کند از شاخص بسیار توانمند ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب RMSEA استفاده شده است. شاخص RMSEA، ریشه میانگین مجذورات تقریب می‌باشد. در این پژوهش برای مدل تحقیق (۰/۰۲) برآورد شده است. همان‌طور که مشخصه‌های برازندگی در مدل و جدول فوق نشان می‌دهد، داده‌های این پژوهش با ساختار رویکردهای معادلات ساختاری علی‌الخصوص روش تحلیل مسیر و

زیربنای نظری تحقیق برآزش مناسبی دارد و این بیانگر همسو بودن سؤالات با سازه‌های نظری است.

۱۰- نتیجه‌گیری و توصیه‌های سیاستی

پس از گسترش نظریه اقتصاد سیاسی این نظریه از نظر اقتصاددانان و سیاستمداران بسیار مورد توجه قرار گرفت و از آنجایی که روابط سیاسی در شرکت جزو اصلی‌ترین شاخص‌های سوددهی برای شرکت محسوب می‌شود، چنین شرکت‌هایی تمایل زیادی به سمت برقراری روابط سیاسی هستند. تاکنون پژوهش‌هایی در زمینه هزینه سیاسی انجام گرفته ولی تاکنون پژوهشی که به صورت خاص رابطه بین هزینه سیاسی و کیفیت اطلاعات با در نظر گرفتن نقش معیارهای نظارتی را بیان کند مورد بررسی قرار نگرفته است. هدف این پژوهش، بررسی رابطه هزینه‌های سیاسی بر کیفیت اطلاعات با تأکید بر نقش معیارهای نظارتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. بدین منظور از اطلاعات مالی ۱۲۷ شرکت بخش صنعت و معدن بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۸ و با استفاده از روش تحلیل ساختار استفاده شد. نتایج حاکی از وجود رابطه معنادار بین معیارهای هزینه سیاسی و کیفیت اطلاعات می‌باشد و همچنین می‌توان بیان کرد معیارهای نظام راهبری به‌عنوان متغیرهای نظارتی و مداخله‌گر بر رابطه هزینه سیاسی و کیفیت اطلاعات تأثیر معناداری دارد. نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های گامرسلگ و همکاران (۲۰۲۰)، پرساکیس (۲۰۱۹)، میکو و کاماردین (۲۰۱۸)، سانتوسو و ویدایاسواتی (۲۰۱۷)، خان و همکاران ۲۶ (۲۰۱۶)، طهماسبی (۱۳۹۸)، رضایی و همکاران (۱۳۹۸)، مرتبط می‌باشد. چراکه در این پژوهش‌ها، هزینه‌های سیاسی بر ارتباط میان کیفیت اطلاعات و معیارهای نظارتی معنی‌دار دانسته شد و تأثیرگذاری معیارهای نظارتی بر کیفیت اطلاعات نیز مورد تأیید واقع شد. همچنین، در مجموع در پژوهش‌ها در ارتباط

با هزینه‌های سیاسی این استدلال وجود دارد که شرکت‌هایی هزینه سیاسی بالاتر، معمولاً اندازه بزرگ‌تری داشته و جزء شرکت‌های خیلی بزرگ محسوب می‌شوند. بنابراین، دو استدلال رقیب وجود دارد: استدلال نخست بیان می‌کند این شرکت‌ها به دلیل حجم زیاد رویدادها و پیچیدگی‌های مالی، معمولاً گزارشگری مالی را با تأخیر بیشتری ارائه خواهند داد. استدلال دوم بیان می‌کند همبستگی منفی بین تأخیر در انتشار صورت‌های حسابرسی شده و هزینه‌های سیاسی بیشتر، به دلیل اندازه بزرگ‌تر شرکت وجود دارد؛ زیرا احتمالاً شرکت‌های بزرگ‌تر به دلیل کنترل‌های داخلی قوی و توانایی حسابرسان برای تکمیل کار حسابرسی در زمان مناسب گزارش‌های مالی را ارائه کرده‌اند و تأخیر کمتری در گزارشگری مالی خود دارند. علاوه بر اندازه، بحث مالیات نیز می‌تواند یکی دیگر از معیارهای هزینه سیاسی باشد. در ارتباط با تأثیر این متغیر بر به موقع بودن گزارشگری مالی این استدلال وجود دارد که استراتژی‌های پرداخت مالیات مستلزم پنهان کردن حقایق هستند (بحث اجتناب مالیاتی) که این کار با هدف کاهش میزان مالیات از طریق پنهان کردن حقایق صورت می‌گیرد. در نتیجه، اثر معکوسی بر محیط اطلاعاتی شرکت دارد و به مدیران اجازه می‌دهد منافع را از شرکت خارج کنند که این موضوع ابهام شرکت را افزایش می‌دهد. رویه‌های جسورانه مالیاتی سبب پنهان کردن حقایق و افزایش عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران شرکت و سرمایه‌گذاران خارجی از طریق محدود کردن افشا می‌شوند؛ در نتیجه، با توجه به مطالب بیان شده می‌توان استدلال کرد انتخاب سیاست‌های مالیاتی، به عنوان هزینه سیاسی تحمیل شده به شرکت، بر سیاست‌های افشا در جهت افزایش ابهام و ایجاد تأخیر بیشتر در گزارشگری مالی تأثیرگذار است. وجود ناپایداری‌های سیاسی نیز افزایش ریسک سیستماتیک در اقتصاد را سبب می‌شود که تحمیل بیشتر هزینه‌های سیاسی بر شرکت و ایجاد ابهام اقتصادی بیشتر را موجب خواهد شد. در ارتباط با تأثیر این متغیر بر

به موقع بودن گزارشگری مالی استدلال می‌شود هرچه ریسک سیستماتیک در اقتصاد بیشتر باشد، به دلیل ایجاد ابهام بیشتر، شرکت‌ها زمان بیشتری را صبر می‌کنند تا بتوانند از ابهام بیشتر صورت‌های مالی خود بکاهند، که خود سبب تأخیر بیشتر در گزارشگری مالی می‌گردد، اما این زمان در نهایت موجب افزایش کیفیت اطلاعات حسابداری می‌گردد. می‌توان استدلال کرد که شرکت‌هایی که وارد فرایند سیاسی می‌شوند، نظارت مؤثری بر عملکرد مدیران آن‌ها به عمل نمی‌آید، زیرا انتخاب این مدیران صرفاً بر اساس روابط سیاسی انجام می‌گیرد و نه بر اساس ضوابطی از قبیل تخصص، تجربه و شایسته‌سالاری، در نتیجه در این‌گونه شرکت‌ها شفافیت اطلاعاتی کمتری دارند و در معرض خطر بیشتری برای گزارشگری نادرست مقدار سود قرار می‌گیرند. به طور کلی، در خصوص فرضیه سیاسی و مدیریت سود می‌توان بیان کرد که هزینه‌های سیاسی نه تنها رفتار مدیران را در ارتباط با گزارش سودهای بی‌کیفیت اصلاح نمی‌کند و کیفیت سود را ارتقا نمی‌بخشد، بلکه سبب بی‌توجهی به سود گزارش شده می‌شود. به منظور بهبود کیفیت اطلاعات و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران به گزارش‌های مالی شرکت‌ها، به سازمان بورس اوراق بهادار و سازمان حسابرسی پیشنهاد می‌شود، الزامات گزارشگری مالی و افشا به نحوی تدوین گردد که امکان استفاده مدیریت از ابزارهای گزارشگری مالی برای دست‌کاری ارقام حسابداری و اقدام جهت مدیریت سود به حداقل برسد. پس از گسترش نظریه اقتصاد سیاسی این نظریه از نظر اقتصاددانان و سیاستمداران بسیار مورد توجه قرار گرفت و از آنجایی که روابط سیاسی در شرکت جزو اصلی‌ترین شاخص‌های سوددهی برای شرکت محسوب می‌شود، چنین شرکت‌هایی تمایل زیادی به سمت برقراری روابط سیاسی هستند. تاکنون پژوهش‌هایی در زمینه هزینه سیاسی انجام گرفته ولی تاکنون پژوهشی که به صورت خاص رابطه بین هزینه سیاسی و دست‌کاری در اطلاعات را بیان

کند مورد بررسی قرار نگرفته است. با توجه به نتایج تحقیق پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

۱- با توجه به اینکه مشخص شد که بین هزینه‌های سیاسی بر کیفیت اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد می‌توان بیان کرد شرکت‌های بزرگ و شرکت‌هایی که سیاسی محسوب می‌شود در نهایت به اطلاعات با کیفیت اعتقاد دارند در نتیجه سرمایه‌گذاران می‌توانند در سبد سرمایه‌گذاری خود به نقش اندازه شرکت و سیاسی بودن شرکت نیز دقت نمایند زیرا که دارای محتوای اطلاعاتی می‌باشد.

۲- با توجه به اینکه مشخص شد معیارهای نظارتی بر کیفیت اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر دارد، لازم است که سازمان بورس اوراق بهادار تهران به اهمیت و جایگاه معیارهای نظارتی همچون کمیته حسابرسی و حسابرس داخلی و نقش هیات مدیره با صدور بخش نامه‌ها و دستورالعمل‌ها تأکید داشته باشد.

منابع

- اثنی‌عشری، حمیده؛ رضوان حجازی و ویدا مجتهدزاده. (۱۳۹۳). «طراحی مدل سنجش کیفیت اطلاعات حسابداری». مجله پژوهش‌های حسابداری مالی، سال ششم، شماره دوم، شماره ۹۴-۷۵ (۲۰) پیاپی.
- آذر، عادل و منصور مؤمنی (****). «آمار و کاربرد آن در مدیریت». جلد اول، چاپ چهاردهم، انتشارات سمت، تهران.
- تقی‌زاده خانقاه، وحید و مهدی زینالی. (۱۳۹۴). «نقش کیفیت گزارشگری مالی در کاهش اثرهای محدودکننده تقسیم سود بر سرمایه‌گذاری شرکت‌ها در مراحل چرخه عمر». بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۲ (۲)، ۱۶۱-۱۸۲.
- جامعی، رضا و پیمان رسولی. (۱۳۹۹). «هزینه‌های سیاسی و مدیریت سود واقعی: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران». دانش حسابداری مالی، ۷ (۳)، ۸۴-۵۳.
- خدادادی، ولی؛ جواد نیک کار و سجاده ویسی. (۱۳۹۵). «تأثیر معیارهای

- Estimation Errors”, the Accounting Review, Vol. 77, pp. 35-59.
- Filip: management earnings on crises financial. (2010). “International Illinois: In. evidence European The ,Canada-Ontario, Symposium Accounting of Journal edu.illinois. business://https: in Available. 7-5 July /2015/56/sites/uploads/content-wp /Zimmerman/pdf.Filip-023/08.
- Freeman, R., Ohlson, J., & Penman, S. (1982). “Book rate-of-return and the prediction of earnings changes”. Journal of Accounting Research, autumn, 639-653.
- Fatahi, Hassan and Fadel, Atefe (2017). Investigating the impact of audit quality on profit management based on accruals and management.
- Gamerschlag, R., Möller, K. & Verbeeten, F. Determinants of voluntary CSR disclosure: empirical evidence from Germany. Rev Manag Sci 5, 233-262. (2020). <https://doi.org/10.1007/s11846-010-0052-3>.
- Givoly, D and Hayn, C. (2000). The changing time-series properties of earnings, cash flows and accruals: has financial accounting become more conservative? Journal of Accounting and Economics, 29 (1): 287-320.
- Gramling, A. A., Maletta, M. J., Schneider, A., & Church, B. K. (2004). “The Role of the Internal Audit function in Corporate Governance: A Synthesis of the Extant Internal Auditing Literature and Directions for Future Research”. Journal of Accounting Literature, 23, 194-244.
- Jamei, Reza and Rasouli, Peyman. (2019). Political costs and real earnings management: Evidence from Tehran Stock Exchange. Financial Accounting Knowledge, 7(3), 53-84.
- Jones, J. J. (1991). Earnings management during import relief investigation. Journal of Accounting Research, 29(2), pp 193-228.
- Kasznik, R. (1999). “On the association between voluntary disclosure and earnings management”. Journal of Accounting Research, Vol. 37, pp. 57- 81.
- Khan, A., Mihret, D.G. and Muttakin, M.B. (2016). “Corporate political connections, agency costs and audit quality”, International Journal of Accounting & Information Management, Vol. 24 No. 4, pp. 374-357 <https://doi.org/10.1108/IJAIM-0061-2016-05>.
- Koo, D.S., R. Santhosh, and Y. Yong. (2017). The effect of financial reporting quality on corporate dividend
- راهبری شرکتی بر به موقع بودن افشای گزارشگری مالی». مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۳(۵۲)، ۶۱-۸۲
- رضایی، فرزین و ثریا ویسی حصار. (۱۳۹۸). «بررسی پایداری و قیمت‌گذاری سود، اقلام تعهدی و جریان‌های وجوه نقد عملیاتی در شرکت‌ها». دانش حسابداری مالی، (۱)، ۶-۲۱، ۱۸۷.
- ستایش، محمدحسین و محدثه کارگرفردجهرمی. (۱۳۹۰). «بررسی تأثیر رقابت در بازار محصول بر ساختار سرمایه شرکت». فصل‌نامه پژوهش‌های تجربی حسابداری مالی (علمی - تخصصی)، شماره ۳۲، ۱.
- صالحی‌نیا، محسن و علی تامرادی. (۱۳۹۸). «تأثیر ارتباطات سیاسی بر سیاست‌های تأمین مالی». پژوهش‌های حسابداری مالی، (۲)، ۱۱، ۶۰-۳۹.
- طهماسبی، ریحانه. (۱۳۹۸). «تأثیر کیفیت حسابرسی بر مدیریت سود واقعی و تعهدی در بورس اوراق بهادار تهران». قانون یار. ۲ (۹)، ۴۵-۶۱
- فتاحی، حسن و عاطفه فاضل. (۱۳۹۷). «بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت سود واقعی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران». چشم اندازه حسابداری و مدیریت. ۱(۲). ۲۱-۳۵
- معین‌الدین، محمود؛ سعید سعید اردکانی؛ علی فاضل‌یزدی و لیلی زین‌الدینی میمند. (۱۳۹۲). «بررسی تأثیر نظام حاکمیت شرکتی بر رابطه بین ساختار سرمایه و ارزش شرکت با رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران». دانش سرمایه‌گذاری، ۳(۹)، ۱۰۱-۱۳۲.
- منصورفر، غلامرضا؛ قادری، بهمن و فاطمه دانشیار. (۱۳۹۶). «فرضیه سیاسی و کیفیت گزارشگری مالی: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران».
- Ethni Ashari, Hamida; Hijazi, Rizvan and Mojtahedzadeh, Vida. (2013). Designing a model for measuring the quality of accounting information. Journal of financial accounting research, sixth year, second issue, number 75-94 (20) consecutively.
- Bharath, S.T., Sunder, J., and Sunder, S.V. (2009). Accounting quality and debt contracting, Accounting Review, Vol. pp. 83, 1-28.
- Chen, F., Francis, J. R., & Hou, Y. (2019). Opinion Shopping through Same-Firm Audit Office Switches. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2899888>.
- Dechow, P.M. and Dichev, D. (2002). “The Quality of Accruals And Earnings: the Role of Accruals

- Ramamurthy, S, Salamasik, M, and Riddle, C. (2012). Internal Audit: Assurance and 38 Services.
- Salehinia, Mohsen and Tamradi, Ali. (2018). The influence of political communication on financing policies. *Financial Accounting Research*, (2) 11, 39-60.
- Satish, Mohammad Hossein and Karfardjahormi, Muhaddeh. (2010). Examining the effect of competition in the product market on the capital structure of the company. *Financial accounting experimental research quarterly (scientific-specialized)*, number 32, 1.
- Santoso, A, & Widayawati, R. (2017). The Effect of Earnings Management on Company's Performance with Audit Quality and Company's Size as Moderating Variables. Vol 18. Non 2, pp 97-106.
- Taghizadeh Khangah, Vahid and Zinali, Mahdi. (2014). The role of financial reporting quality in reducing the limiting effects of profit sharing on companies' investment in life cycle stages. *Accounting and auditing studies*, 22 (2), 161-182.
- Tahmasabi, Reyhane. (2018). The effect of audit quality on the management of real and accrual profit in Tehran Stock Exchange. *law friend* 2 (9). 45-61
- Teng, M., & Li, CH. (2011). "Product Market Competition, Board Structure, and Disclosure Quality", *Frontiers of Business Research in China*, vol 5(2), 291-316.
- Wolk, H., and Dodd, J. (2004). Accounting theory: a conceptual and institutional approach. Sixth Edition *Accounting Review*, 19(5): 967-1010.
- policy, *Review of Accounting studies*.
- Kothari, S., A. Leone, & C. Wasley. (2005). Performance matched discretionary accrual measures. *Journal of Accounting & Economics*, 2005, 163-197.
- Lipe, Robert. (1990). The relation between stock returns and accounting earnings given alternative information. *Accounting Review*, 65, 49-71.
- McNichols, M. & Stubben, S. (2008). "Does earnings management affect firms' investment decisions". *The Accounting Review*, Vol. 86, pp. 1571- 1603.
- Miko, N, & Kamardin, H. (2018). Impact of audit committee and audit quality on preventing earnings management. *global conference on business and social science*.
- Khodadadi, Vali, Nikkar, Javad, Visi, Sajjad. (2015). The effect of corporate governance criteria on the timeliness of financial reporting disclosure. *Financial accounting empirical studies*, 13(52), 61-82.
- Peasnell, K., Pope, P., Young, S., (2005), "Board Monitoring and Earnings Management: Do Outside Directors Influence Abnormal Accruals?", *Journal of Business Finance and Accounting* 32, PP.1311-1346.
- Penman, S. (2001). "Financial Statement Analysis and Equity Valuation". New York, NY: McGraw Hill.
- Persakis, A. (2019). Audit quality, investor sentiment and earnings management during the financial crisis of 2008: An international perspective, *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*.
- Rezaei, Farzin and Visyhissar, Soraya. (2018). Examining the stability and pricing of profits, accruals and operating cash flows in companies. *Financial Accounting Knowledge*, (1) 6, 210-187.
- Reding, K, F, Sobel, P, Anderson, Y, Hed, M,